ASTRONOMICVM CAESAREVM

ENVNCTIATVM VICESIMVM

Lunæ solius aspectus cum planetis aliis, tam retrogradis quàm directis (motu diurno & distantia illorum prænotis) per instrumentū sequens ad horam & minutū præsagire.

PEr figuram præcedentem nosse datum est, vtrum die quopiam planeta fuerat cum Luna coiturus, nec ne, aspectu aliquo, vbi enim ostensorem loco lunæ imponens, planetas reliquos secundum loca sua in Zodiaco disposueras, qui nā lineis aspectuum, planetæ appropinquarint, videras. Planetarū iam si aliquis in tantum approximet lineæ, vt in 24 horis assequi posse eādem putetur, tum istius planetæ locum verum præsenti & sequēti diebus conuenientem, locumq; Lunæ quærito. Motibus deinde ambobus quæsitis, vnum ab altero, minorē scz à maiore, subtrahe, nisi planeta retrogradus sit, tunc enim motus diei sequentis à motu diei præcedentis demendus erit. Ideo q; in retrogradis motus diei sequentis sedulò minor est, cum subinde decrescat, id quod in Luna secus est. Cuius motus sequens perpetuò maior est præcedēte. Qualis qualis tandem sit, semper (vt verbo dicam) minorem maiori subripe, quo facto remanet motus planetæ diurnus. Hic non prætermittatur moneo, planetarum cuiusuis in aliud signum transitus. Locus enim planetæ ab integro subtrahendus tunc est signo, distantiaq; vsq; ad finem signi inde redundans, addenda motui, quem in sequenti absoluit planeta: Lunæ postea & planetæ distantia sumetur, quæ habebitur, loco Lunæ à loco planetæ dempto, illa autem distantia in limbo sequentis instrumenti inuestigabitur, & cum puncto occulto signabitur. Si planeta directus sit (Luna enim semper ob velocitatem directa manet) subtrahetur motus eius diurnus à motu Lunæ diurno, residuumq; in linea F G, iuxta gradus & minuta, queretur. Linea vero à centro limborsum pergens in 9 partes, id est, à 9 gra: vsq; iu 18 dissecta est, graduum singuli rursus in 20 partes subdiuiduntur, quarum quælibet 3 minuta continet. Residuum ergo habitum, cum margarita superinducta exprimatur. Filum post hac in punctum distantiæ antea occulto puncto obseruatę, distendatur, & margarita ostendet protinus, in instrumenti area, horam & minutum aspectus, quæ ambo iusta proportionis ratione à quouis disci possunt.

Motus planetarii diurni inuentio.

¶Sed res per exemplarem viam lucidior euadet. In die Natiuo Imperatoris Caroli proximè Iouem non longè abesse ab aspectu sextili sinistro Lunæ didicimus, cum indicem X super locum Lunæ aptauimus. Proinde ad sequentem diem, scz 24 Februarii, locum Lunæ per instrumentum accepimus. Locus Lunæ in 11 gra: 48 m ♑. Iouis in 7 gra: 26 m ♓, repertus est. Cum itaq; die natiuitatis propositæ, Luna 27 gra: 9 m ♐, ♃ autem 7 gra: 12 m: ♓ tenuerit, motus diurnus Lunæ 14 gra: 39 mi: ♃ vero gra: 0 m 14 fuerunt. Iam ergo motum ♃ à Lunæ motu, scz minorem à maiore subtrahe, restant 14 gra: 25 mi: quod residuum in linea F G cum filo & margarita expressum, accipe. Posthac distantiam inspice, id est, spacium illud, quod Lunæ peragrandum restat, donec ad Iouis locum perueniat, quod per subtractionem fiet. Nam facta illa, 10 gra: & tottidē mi: resilient, quib⁹ in limbo acceptis, filū super iniiciatur, quo facto, margarita simul horas 16, m. 16, in instrumēti area prodet. Totidem horas & minuta post meridiem, diei natalis constituti, computato. In illis enim Luna sextilem cū Ioue aspectum obitura est.

Exemplum CAROLI Imperatoris de planeta directo.

Hucusq; nobis actum est de directo tantū, nunc de retrogrado planeta. Lunam & Mercurium contemplanti, ad natalem Cæsaris diem apparet Luna iam discedere à quarto Mercurii, quoniam eadem die (diem intelligendo à meridie præcedentis scz 22 Februarii vsq; ad meridiem natiuitatis) aspectus contigerat vicesimo secundo diei, Lunæ motus compar est 13 gra: 4 mi: ♐, ☿rii motus 21 gra: 9 mi: ♓. Diei autem natalitio motus conueniens Lunæ quidem 27 gra: 9 mi: ♐ Mercurii vero 20 gra: 30 mi. ♓ est. Nūc quia ☿ retrogradari cernitur, motus eius minui solet. Motus Lunæ diurnus 15 gr. 5 mi, Motus ☿ diurnus gra. 0 mi. 39. Motū antea planetæ directi demptum à Luna, iam eundem, propter retrogressum, addes, prouenientem numerum 15 gra. 44 mi. scz ad lineam F G cum filo & margarita examina, distantia post hac Lunæ & ☿ 8 gra. 12 mi. in limbo cū filo exprime, quo extenso, margaritam horam & minutum preteriti aspectus, Horas scz 12 mi. 30 ostendit.

Exemplum CAROLI de planeta retrogrado.

☞ Documentum insigne, ac omni astronomico negotio perquam vtile.

Compēri non semel plerisq; permolestum esse, quod authores Ephemeridum, nullibi horas & minuta simul aspectibus ad nōtent, præter quàm in Solis & Lunæ coniunctionibus oppositionibusq;, in quadris vero, sextilibus aut triangularibus minime, sicut etiam in aliorum planetarum aspectibus, in vniuersum nullis minuta cū horis assignēt. Cœlestes etenim hii figuras pro aëris saltem mutationibus structuri, primo statim limine hærent. Vtiq; ad vnguem definita temporū momenta desyderantes, neq; satis per semet ad talia distinguenda ingenii prehēsam, de hiis omnibus subdere, & hāc eandē per exēpla premissa illustriorē reddere nō inane opus iudicaui. Aspectus igitur cuiuscūq; horā & minuta nouisse qui optat, Principio diē quo euenturū quēpiā scit, proponat. Illius mox diei sicut & sequentis (duorum scz planetarum, quorum aspectus requiruntur) inuestiget. Motibus ambobus habitis, minorem maiori subripiat, quo facto, motus diurnus proueniet. Planetæ postea velocioris, motum à tardiore subtrahenti, distantia remanebit. Vtrisq; planetis existētibus directis, minor maiori dematur, altero vero directo, & altero retroēunte, motus coniungantur, quicquid autem vel subtractio vel additio remiserit, illud omne in secūda per multiplicationem resoluatur, incipienti à gradibus, qui per 60 primùm in minuta, mox à minutis in secunda per alia 60 scindentur. Secunda ista omnia per 24 diuiduntur, quotiente seruato, cui diuisori nomē esto. Postea distantia similiter in secūda resoluetur, que resoluta per diuisorem iam habitum secabitur, quo peracto, horas quotiēs dabit. Residuum denuo per 60 multiplicabitur. Rursusq; eadem multiplicata, per diuisorem iam dictum examinabuntur, minutaq; temporis in quotiente prodibunt. Ita ergo horas & minuta vtrāq; aspectus cōtingentis cuiuslibet exactissime cernis. ¶Regulam hanc Cæsarea inductione manifestiorem dabo, & primo per sextilem Lunæ & Iouis, in quo motum Lunæ diurnum 14 gra. 39 mi. esse vidisti. Solue igitur 14 gra. in minuta per 60, addeq; 39 minuta, erunt 879 mi. quæ iterum in secunda per 60 si resoluis, 52740 secunda proueniunt. Hiis reseruatis, ad motum quoq; ♃ diurnum, qui est 14 mi. accedes. Multiplicata 14 mi. cum 60, procreant 840 secunda. Directi iam cum sint ambo, minorem à maiori, id est, 840 à 52740 auferes, & restabunt 51900, quæ per 24 diuisa, reddunt 2162, diuisorem scz futurum. Distantiam nunc aggressus, quæ est 10 gra. 10 mi. in secunda quoq; resolues, & erunt secūda 36600, partiens illa in diuisorem 2162, horas in quotiente habebis scz 16. In residuo post quæ heserunt, 2018 resolues iterum in minuta, quando resilient 121080, ea adhuc per diuisorem repetes, & minuta 56 quotiēs remitet. Sic igitur horas 16 mi. 56, post meridiem numerata, aspectum sextilem ☽ & ♃ præfiniunt. Nunc de □ ☽ & ☿ repetam⁹, quod eo libentius facim⁹, quia ☿ retrogradus sit. Motus ☽ diurnus 15 gra. 5 mi. ea resoluta, 54300 faciūt secunda. Motum ☿ diurnum 39 mi. scimus, quæ resoluta pariter 2340 secunda sunt. Mercurius autē, ex quo retrogradus est, vtriusq; planetæ secunda, iuxta regulam addenda sunt, è quibus complicatis 56640 resultant. Quæ post diuisionem producunt 2360, qui diuisor in posterum erit. Distantia postmodum resoluatur pari modo, scz 8 gra. 12 mi. resoluta illa 29520 faciunt, diuisa iam hæc, horas dant 12, et residuum 12002, quod in secunda per 60 denuo redactū, diuisumq; si fuerit, mi. horæ causabit scilicet 30. Horæ igitur huius aspectus 12, mi. 30 pomeridiana apparent.

Exempl[um] CARO[LI] Imperat[oris]

¶Sed ne prorsus à proposito cedam, quod hactenus solui, Regis quoq; natalem in demonstrationem adducam, per quem aspectus similiter discētur. Rex Ferdinandus 10 Martii natus ante meridiem, noscitur. Scituri ergo num eo die Luna planetas reliquos aspiciat. Lunæ motum principio consideramus, at is 20 gra. 10 mi. ♌ fuisse constat. Iam si prioris instrumenti indicem X huic gradui & minuto applicas, & reliquorum quemuis suo loco discribuas, Martem ferè opponi Lunæ, qui in 23 gra. 37 mi. ♒ fertur, cernes. Quoniam vero nullam aspectus contingentiam ita propinquam vides quam hanc, Lunæ locum sequentis diei examinandum accipe, qui est gra. 2 mi. 26 ♑, Martisq; locum, eiusdem diei sequentis, scilicet 10 Februarii 24 gra, 24 mi. ♒. Motus diurnos amborum quere, prouenietq; Lunæ motus diurnus, gra. 12 mi. 16. Motus autem diurnus Martis habet grad⁹ 0 mi. 47. Dempto iam Lunæ motu à Martis motu, distantia remanet, gra. vcz 3 mi. 27. Mars, quia directus est, subtrahitur à Luna, & relinquuntur gra. 11 mi. 29, quæ in linea F G cum filo & margarita signantur. Filo autem rursus in distātiam, quæ facit gra. 3 mi. 27 distracto, margarita ho. 7 mi. 12 post meridiem 9 diei Februarii refert, vbi Lunæ & Martis exacta fuit oppositio. Anteq̃ autem finem facio, admonitum astronomiæ tyronem volo, vt quoties iuditium aliquod laturus est de rebus astronomicis, perpetuò ordine planetarum singulorum, capitis caudæq;, sicut in Ephemeridibus cernitur, cursus, ad meridies, & præsentis & sequentis diei, colligat. Hoc enim modo quiduis expeditum, & ad manus, vt dicitur, erit.

Exempl[um] [Re]gis FERD[I]NAN[DI]

SEQVITVR INSTRVMENTVM

